

„Čtenářský kroužek odpadl,“ zavolám, pověsím si v předsíni kabát a položím klíče vedle těch Willových. „Něco s Astridinou kočkou, pračkou její matky a zavřenou Severní linkou metra.“

Will neodpoví.

„Doufám, že kočku nezapnuli na odstředování,“ dodám a poslouchám, kde by mohl být. Moc možností není: buď kuchyně/obývací pokoj, ložnice nebo koupelna, do nichž se vchází z předsíně ve tvaru rakve našeho pronajatého brixtonského bytu. Will s oblibou říká, že bydlíme v Claphamu, ale tak to není, bydlíme v Brixtonu – jen pár minut chůze od McDonald's, kde kvůli předbíhání ve frontě zastřelili jednoho muže. Slyším šoupání nohou a mumlání přicházející z ložnice. „Wille?“

Když otevřu dveře, načapám ho, jak si u naší malé válenky horečně zapíná džíny, a žena, která má větší kozy než já, si natahuje tanga.

„Nino!“

Stojím jako opařená, civím. Will zaregistruje můj halloweenský kostým Sally Albrightové ve fázi Annie Hallové. Krempa klobouku se mi zničehonic zařezává do hlavy a límeček halenky mě přílišně škrtí. Snažím se na tu ženu nedívat.

Jdu do koupelny a zamknu se; zavřu rozviklané záchodové prkýnko, posadím se a poslouchám, jak jí pomáhá posbírat věci. Prohrábnu si a roztřepu vlnité blondaté vlasy, snažím se vytěsnit jejich šepot, ale přesto slyším, jak jí Will říká: „Zavolám.“ Ona pípne: „Mrzí mě to,“ a odejde.

Sedím a poslouchám, jak Will poslouchá, co dělám. V bytě panuje stejné ticho jako v den, kdy jsme dostali klíče, kdy všechno teprve začínalo, nebyl tu nábytek ani vzpomínky – ještě předtím, než jsme zjistili, že v přízemí je nevěstinec. Will postaví v kuchyni vodu na

čaj; prohlížím si ručníky, které nechal ležet na černobílém kostkovaném linu, a lahvičky poházené kolem vany a zvedá se mi žaludek. Z očí mi vyhrknou slzy, utřu si je hřbetem dlaně.

V zrcadle na skříňce nad umyvadlem hledím na svůj osmdesátkový účes, teď rozčuchaný, a na to, jak se mi po tvářích roztéká líčení ve stylu Sally Albrightové. Promnu si obličej a v duchu si říkám, že je to nějaký omyl. Dýchej. Tohle přece nemůže být pravda. Všechno bude v pořádku.

Na svojí straně postele u okna, hned vedle pojízdného stojanu na šaty, tam, co stála *ona*, si svléknu kostým a obléknu pyžamo a kardi-gan – ten, který mi Will koupil před dvěma lety k Vánocům a který nosím vždycky, když jsem unavená nebo potřebuju útěchu. Snažím se nedívat na postel se zmuchlaným bílým prostěradlem a překrásným háčkovaným přehozem po babičce, který z ní visí jako zapomenutý obal od bonbonu. Štve mě, že se Will ani nepokusil ustlat postel a uklidit po sobě svinčik.

V kuchyni mi Will podá hrnek čaje – uvařil ho do našich hrníčků s nápisy Pan a Paní. Podívám se na hrnek a pak na něho se zatvrzelým pohledem: *To si děláš prdel, ne?* Odloží ho na pracovní desku z bízy.

„Seznámili jsme se v práci, pracuje v oddělení pro Střední východ,“ prolomí Will mlčení, jako kdyby to vysvětlení nějak mohlo vymazat moje pocity. Nevymaže.

„Jak dlouho?“ zeptám se se založenými pažemi a usazená na opěradle pohovky, která stojí v místě, kde se laminátová kuchyňská podlaha setkává s prochozeným šedým kobercem v obývacím pokoji, někdejší hlavní ložnici malého viktoriánského řadového domku.

„Jak dlouho pracuje v oddělení pro Střední východ?“ opáčí, opřený o skříňky v lince z bílé dřevotřísky a hlasitě usrkne čaj.

Protočím panenky. Will je odjakživa vtipálek, což byla jedna z věcí, které mi na něm přišly zábavné, když jsme ještě byli přátelé. Dnes, po pětiletém vztahu, mě to stejně jako hlasitě srkání čaje akorát přivádí k nepřítčnosti.

„Jak dlouho s ní spíš?“ zeptám se tónem, který dává jasně najevo, že není čas na legrácky.

„Nevím,“ opáčí, přejde k arkýřovému oknu a ošklivému, otrhanému křeslu Wassily, které tu nechali předchozí nájemníci.

„Ty nevíš?“

„Necelého půl roku,“ odvětví a prohrábne si ježaté blond vlasy, které mu rostou kolmo vzhůru jako řeřicha v kalíšku na vejce.

Půl roku! Dotčeně se zhrouťím na pohovku.

„Proč?“ zeptám se a zároveň objímám polštář se dvěma našitými plstěnými hrdličkami – vzpomínku na prodloužený víkend v L'Isle-sur-la-Sorgue, kde jsme přes den prolézali bleší trhy a po večerech popíjeli červené víno a jedli steaky.

Will neodpoví.

„Zasloužím si odpověď,“ dodám a civím do černého viktoriánského krbu, nad kterým visí Willova absurdně velká televize, a snažím se potlačit slzy.

„Asi proto, že se jeden druhému odcizujeme.“

„A nenapadlo tě, že by stálo za to se o tom pobavit dřív, než ojedeš někoho jiného?“

„Přišlo mi, že to nemá cenu.“

„Tobě přišlo, že po pětiletém vztahu nemá cenu bavit se o tom, že se jeden druhému odcizujeme?“

„Ne,“ odvětví a zavrtí v křesle svým dlouhým, štíhlým tělem, nemůže najít pohodlnou polohu. Těší mě, že je jako na trní. „Přišlo mi to jako ztráta času.“

„Což znamená?“

„Což znamená, že vždycky všechno vidíš růžově, myslíš si, že hned za rohem čeká šťastný konec jako v jednom z těch tvých ubohých filmů Nory Ephronové.“ Prudce nad tou urážkou potáhnu nosem. „Šťastné konce neexistují, Nino.“

„Existují.“

„Ne tak, jak si to představuješ.“

„Myslíš si, že chodím s hlavou v oblacích?“

„Myslím si, že aspiruješ na roli ve filmu Nory Ephronové. Nežijíš v realitě.“

„Realita se přeceňuje,“ namítnu, položím polštář zpátky a přitáhnu si kardigan k tělu. Přitom si uvědomím, že ho mám oblečený naruby, a začnu tahat za vytaženou nit ve švu.

„Jsi talentovaná spisovatelka, ale nic s tím neděláš,“ pokračuje Will tiše, téměř taktně, což je u někoho, koho jsem právě nachytala v posteli s jinou, překvapivé. „Máš diplom ze scenáristiky, napsala jsi několik rozhlasových her a pak ses pustila do scénáře pokračování *Když Harry potkal Sally*, ale nedokončila jsi ho. To mi připadá zoufalé.“

„Pořád si nevím rady s koncem,“ opáčím trucovitě a neprodleně přejdu do útoku: „Předpokládám, že *ona* je s realitou jedna ruka a všechno dotáhne do konce.“

„Carmen je tvůj přesný opak. Podnikavá, ctižádostivá, odhodlaná.“  
Carmen. *Carmen*? To se mi snad zdá. Bodne mě u srdce.

„Podle všeho je úžasná,“ pronesu suše.

Will neodpoví.

Chvilí zůstanu zticha; vytáčí mě, že se mi tu hořkou pilulku nesažím aspoň trošku osladit. Když zabzučí domovní zvonek, oba leknutím nadskočíme. Vstanu a jdu k domácímu telefonu.

„Prosím?“

Ve sluchátku to zapraská a ozve se nezřetelné mumlání.

„Špatný byt,“ zakřičím naštvaneji, než je třeba. „V přízemí.“

Prásknu sluchátkem zpátky na zeď a počkám, až se dole ozve buzučák. Je matně slyšet otevírání dveří a kroky jedné z východoevropských dívek, která pouští dovnitř dalšího zákazníka, objednaného na cokoli od masáže přes orál až po bičování.

„Musíme si s nimi o tom promluvit, to je tenhle týden už potřetí,“ řeknu a zadívám se z kuchyňského okna, ruku položenou na desce rozkládacího jídelního stolu se židlemi; unavuje mě, že na nás ve dne v noci zvoní nadržení opilci. Will vyhýbavě přikývne. Náhle mi dojde, že mě opouští. Budu se muset s paní Tangovou, naší démonickou domácí, které patří dům i nevěstinec, vypořádat sama.

Zaměřím se na podzimní listí dole na ulici, z něhož se stala kaše: ucpala kanály a má pošmourně hnědou barvu. Ve světě Ephronové by listí bylo šustivé a svěžích barev, ideální k tomu, aby se v něm člověk za slunečného podzimního dne brouzдал.

„Miluješ ji?“ zeptám se – typická hláška z filmu Nory Ephronové.

Okamžitě lituju, že jsem se zeptala. Nechci slyšet odpověď, ale než to stačím vzít zpět, Will odpoví:

„Ano.“

Opru se a zadívám na prsty na nohou; malinko s nimi zavrtím. Světle růžový lak už je oprýskaný.

„Mě už nemiluješ?“

Zvednu hlavu a střetnu se pohledem s jeho pronikavě modrýma očima – jejich intenzivní barva mě stále udivuje.

„Možná, nevím,“ opáčí a zarazí se. „Ale vašeň už v tom není, nejsem si jistý, jestli vůbec někdy byla. Kdežto s Carmen –.“

„Ušetři mě detailů.“

„Promiň.“

Mlčky sedíme.

„A kdy ti tohle všechno došlo?“ špitnu sotva slyšitelně po chvíli.

„Nejspíš během posledních pár let.“

Chvilí o tom přemýšlím. Je tohle vůbec možné? Je možné s někým tři roky žít a neuvědomit si, že mezi vámi něco nehraje? Všechny táboráky, u kterých jsme se dělili o cukrovou vatu; Vánoce strávené na telefonu; dlouhé procházky na Nový rok, kdy jsme probírali, co nás v novém roce čeká; do posledního detailu naplánované letní dovolené a prodloužené víkendy na poslední chvíli a narozeninové oslavy u nás doma s přáteli, kdy jsme viseli z okna v ložnici a poslouchali to pochybné skotačení pod námi. Byli jsme jako herci v seriálu *Přátelé* civějící na „šeredného nahýho chlapa“, ale lepší. Will a já jsme byli jako Ross a Rachel, ale taky v lepším provedení, protože jsme se nikdy nerozešli, byli jsme pár, který spolu „zůstane navěky“. Všichni považovali za samozřejmé, že se vezmeme a budeme mít děti. Nikoho by nenapadlo, že se rozejdeme. Nikdo nečekal, že Will bude píchat Carmen.

„Máma bude zničená,“ poznamenám. „Myslela si, že když spolu bydlíme, znamená to, že se vezmeme a budeme mít děti.“

„Můj názor na manželství znáš,“ namítne Will. Nepotřebuju, aby tu větu dokončoval, protože jsem ji slyšela už tisíckrát, ale stejně dodá: „Manželství zničí každý dokonale fungující vztah.“

„To hravě zvládne i nevěra.“

Dál sedíme a já přemýšlím, co mám říct, kdežto Will nejspíš dumá, co neříct.

Chystám se pronést něco ve stylu „jsi hajzl, vypadni z mého života“, ale možná malinko duchaplnějšího, když mi Will zasadí poslední ránu a pošle mě k zemi: „Nino, vážně bych byl moc rád, kdybychom mohli zůstat přátelé.“

## 2.

„Přátelé? Nemůžu tomu uvěřit,“ žasne Astrid druhý den v knihkupectví poté, co jsem jí převyprávěla sled událostí předešlého večera do všech detailů.

„Ani já ne,“ přiznám a dívám se, jak ve výloze aranžuje knihy do tvaru táboráku pro navození atmosféry „podzimní zahrady“.

„Co jsi mu řekla?“

„Řekla jsem mu, že je hajzl a ať vypadne z mého života, v tom okamžiku jsem na nic duchaplnějšího nepřišla.“

„Všichni si mysleli, že vás dva čeká šťastný konec – přátelé, z nichž se stali milenci. Přesně jako Harry a Sally. Mělo to být tak dokonalé.“

„Podle Willa šťastné konce neexistují.“

„Tohle že ti řekl?“

„Hm. A že se mezi námi vytratila vášeň.“

„To může říct jenom chlap. Copak mu nedochází, že prvotní vášeň se z každého vztahu stejně jednou vytratí? Copak si neuvědomuje, že se z toho postupně vyvine něco lepšího a silnějšího?“

„Očividně ne. Taky řekl, že jsem ‚mimo realitu‘ a kromě toho ‚nikdy nic nedokončím‘. V podstatě řekl, že jsem snilek. Ale nejsem, že ne?“

„Ovšem že nejsi,“ utvrdí mě Astrid. „Jsi optimistka.“

„Jako Sally?“

„Přesně tak! Jako Sally.“ Astrid rozhází ve výloze podzimní listí a poprosí mě, abych se skočila podívat, jak to vypadá zvenku.

Stojím před zchátralou fasádou a ukazuju jí, které knížky je třeba posunout. Přitom zvednu hlavu a podívám se na ceduli LOVEOVO KNIHKUPECTVÍ, pokrytou letitou vrstvou marastu z autobusů projíždějících po Brixton Road. Představím si, jak by knihkupectví mohlo prokouknout s čerstvým nátěrem a proužkovanou markýzou, možná

i s lavičkou a květináčem. Za současného stavu je to jen ošumělý krámek s oprýskanou barvou, vmáčknutý mezi zastavárnu a smíšené zboží „Všechno za libru“. Většina lidí stejně jen pospíchá kolem cestou na metro, aniž by si Astridiných překrásně aranžovaných výloh všimla.

„Když já jen nechápu, jak mi mohlo naše ‚odcizení‘ uniknout,“ říkám a s vrznutím dveří vcházím zpátky do obchodu. „Možná že Will má pravdu, možná že patřím k těm otravně šťastným typům, jak Harry označil Sally – ‚co nad i píšou místo tečky srdíčko.‘“

Astrid se rozesměje a vyhodí do vzduchu hrst listů. „A co je na tom špatného? To, že jsi optimistka, z tebe přece nedělá méněcenného člověka.“

„Máš pravdu,“ přikývnu. „Kromě toho *není* pravda, že nic nedokončím.“

Zamyslím se nad tím, ale nějak nedokážu vypíchnout poslední věc, kterou jsem skutečně dokončila, s výjimkou velkého řezu brownies a mizerného kořeněného latté k snídani v kavárničce pod železničním obloukem.

„Jasně že ne,“ utvrdí mě Astrid. „Dostavělas přece tu boží schovávačku u vašich na zahradě, když lilo jak z konve a my ostatní jsme dávno byli uvnitř a namáčeli si sušenky do horké čokolády.“

„To nám bylo osm!“

„Já vím. Kromě toho jsi byla jediná, kdo nakonec zvládl za domácí úkol připravit pavlovu ve tvaru labutě. Vysloužila sis za to ročníkovou cenu.“

„Nejsem si jistá, jestli se pubertální pavlova počítá,“ namítnu, podám Astrid košík s jablky, které nasbírala na zahradě, a ona ho položí na přepravku s podzimními kuchařkami.

„Dostudovala jsi vysokou – což se mnohým nepodaří – a napsalas ty rozhlasové hry,“ pokračuje Astrid, ale když si uvědomí, že i tohle je už dávno pasé, odmlčí se. Snaží se najít co nejlepší místo pro rozviklaný stůl a přitom vymýšlí nějaký můj úspěch z poslední doby. „Tady vždycky všechno doděláš... vždycky seřadíš všechny záložky, když to vzdám. Nevím, co bych si bez tebe počala.“

Obě víme, že práce v knihkupectví ani seřazování záložek se nepočítá, ale lepší něco než nic.

„Čím víc o tom přemýšlím, tím víc mi dochází, že je mi bez něj líp,“ řeknu, přestože ve skutečnosti netoužím po ničem jiném, než aby bylo všechno jako dřív a žádná Carmen se nikdy neobjevila.

„Tohle Sally řekla, když se rozešla s Joem, pamatuješ?“

„To je pravda, jenže Sally se s tím odmítala smířit,“ opáčím, abych dala jasně najevo, že to není můj případ. Ale dokud chcete, aby se k vám dotyčný vrátil a přiznal, že udělal chybu, nepřekonali jste to. A já chci, aby Will řekl, že ji nikdy nemiloval, a že vždycky miloval a bude milovat jedině mě. Víím, že se to nestane, a i kdyby ano, už nikdy by to mezi námi nebylo stejné jako předtím, takže bych se asi měla smířit s tím, že mě opustil, protože mi nic jiného nezbyvá.

„Je normální, že si připadáš trochu zdrchaná,“ řekne Astrid a naráčká na stolečku hned vedle knih o aranžování kytici hortenzií, oranžových mochnin a štětek. „Ten chlap je možná naprostý idiot, ale dlouho byl součástí tvého života.“

„Nemůžu přece ztrácet čas steskem po někom, kdo miluje někoho jiného,“ namítnu a mluvím přesně jako účinkující ze *Show Ricki Lakeové*, kterou jsme s Astrid v pubertě nadšeně sledovaly.

„Gratuluju,“ odvětí Astrid, sestoupí z výlohy a jde si ven prohlédnout svoje dílo.

Dívám se, jak dává hlavu z jedné strany na druhou, hraje si s indiánskými náramky a upravuje ozdobný hřeben v dlouhých hnědých vlasech. Pomyslím si, jaké má štěstí, že jí rodiče – otec ze Středního východu a matka ze Skandinávie – dali do vínku tmavé vlasy, světlé oči, záviděníhodné lícní kosti, dlouhý krk a dlouhé nohy. Během dospívání se Astrid podobala novorozené žirafě v lidské podobě, ruce i nohy měla hubené jako tyčky a rysy tak protáhlé, že jsem se někdy bála, že se skácí, zvláště v době, kdy měla v oblíbě desetacentimetrové podpatky. Kluci jí přezdívali Sophie po tom oblíbeném kousátku ve tvaru žirafy a mně Dumbo, díky tomu, že jsem po matce zdědila po-

stavu slůněte. Will si mě kvůli tomu vždycky dobíral a „láskyplně“ mi tak říkal, což mě přivádělo k šílenství.

Astrid se vrátí dovnitř a očistí si boty o modrý nylonový kobereček, jenž je tak tvrdý a ochozený, že by se o něj daly škrtat zápalky. Vykasá si kaftan, vleze zpátky do výlohy a na vršek vidlí posadí malou červenku, kterou vyrobila ze starých ponožek, s hlavičkou na bok.

„Hotovo,“ prohlásí a spokojeně si mne ruce nad dobře vykonanou prací.

„Vypadá to nádherně,“ uznám. Astrid má na rozdíl ode mě cit pro design, všechno, nač sáhne, vypadá neuvěřitelně. Dám krk na to, že by z fleku mohla pracovat pro *Můj dům* nebo kterýkoliv jiný časopis o moderním bydlení.

„Víš, co bys měla udělat?“ zeptá se a zamíří k pultu, jehož tmavé dřevo dokonale ladí s regály, které odzadu dopředu lemují celý prostor ve tvaru písmene E. Když je sem před třiceti lety nainstalovali, nejspíš byly v módě, ale dnes už to není ani retro, ale spíš jen skličující. Prověšené krabice se starými dokumenty, vybledlé knižní plakáty a neprodejné zásoby naházené nahoře na policích pocit klaustrofobie ani v nejmenším nesnižují.

„Co?“

„Měla by ses chopit iniciativy a něco udělat, aby tě ta depka přešla.“

„Jako co?“ ptám se a rychle urovnám řadu nejnovějších přírůstků mezi paperbacky uprostřed obchodu.

„Nevím,“ přizná Astrid a ohřeje v kávovaru mléko. „Něco, co dokáže, že věci dokončuješ, že jsi úspěšná, že jsi v každém ohledu lepší než Carmen!“

Přitáhnu si stoličku k pultu a namočím sušenku do kořeněného latté, které přede mě Astrid postavila.

„Myslíš jako dopsat scénář?“

„Přesně tak,“ přitaká. „Měla bys ho dopsat a prodat! To by mu vytřelo zrak.“

„Ten scénář? Ten, co mu chybí konec?“ dívám se na ni pochybovačně. Astrid dobře ví, že jsem se – už před lety – dostala do scénaristické slepé uličky.

Přikývne. Na chvilku se zamyslím a chytím do pusy kousek rozmočené sušenky dřív, než mi spadne do kávy.

„Víš přece, že nápad na pokračování toho filmu v Hollywoodu už nesčetněkrát smetli ze stolu!“ poznamenám. „Pravděpodobnost, že to prodám a oni to natočí, je asi stejná, jako že tě zasáhne blesk, vyhraješ v Euromilionech a vyspíš se s Johnnym Deppem současně.“

„Vím, že to asi nevyjde,“ zasměje se Astrid, lokne si kávy a zadívá se na blikající zářivku nad námi. „Ale zkusit to musíš, kdyby už jen proto, abys Willovi nakopala zadek.“